

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrlet 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge evropske države 8 K. List se dopolnjuje do odpovedi. — Učje „Kotičkega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroska cesta šte. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala namizna“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petitvra 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Na pomoč po potresu hudo poškodovanim!

Strašni potres dne 29. januarja t. l. je tudi nekatero kraje Slovenskega Štajerja hudo prizadel. Zlasti je napravil neizmerno veliko škodo v mestu Brežice, a tudi okolici in sosedom ni prazanesel. Da bi potolažil nesrečno prebivalstvo, je prihitel v ime našega dobrega cesarja in plemenite cesarice, sam cesarjev brat Maks v Brežice, si ogledal prizadeto škodo ter v cesarjevem imenu podaril velikodušni dar za ponesrečence. S tem nam je dal zgled, kako nam je treba v nesreči dejanski pomagati svojemu bližnjemu.

Naš prevz. g. knezoškof, dobro poznavajoč darežljivost vernega ljudstva lavantinske škofije, ki se je že neštokrat najsijajnejše pokazala, je že odredil, da se po vsej škofiji po cerkvah nabira za škofljane, ki so vsled potresa trpeli škodo. Knezoškofov klic za podporo se med drugim tudi glasi:

„... vnovič si upam trkati na vaša usmiljena srca, preljubi škofljani, pričakujoč izredne in hitre pomoči za vse po potresu hudo prizadete in podpore potrebne škofljane. Komu namreč se naj ne usmili toliko ubogih družin, ki so čez dan vsled strašnega potresa postale še bolj revne, kdo bi naj ne imel sočutja s preplašenimi otročiji in z onemoglimi starčki!

Vabim torej prijazno Vas, mnogočastite gospode dekane in vse blage dušne pastirje svoje škofije v imenu božjega Deteta, ki se je tudi iz usmiljenja do nas darovalo po Marijinih rokah v Jeruzalemskem templju, da sami po možnosti prispevate k milim darovom, pa da svojim dragim vernikom v nedeljo kvin-kvagezimo, dne 18. februarja, na podlagi pričujočega poziva iz prižnice opišite gorje, ki glasno vpije za pomoč in da oskrbite Invocabit-nedeljo v postu, dne 25. februarja t. l., darovanje okoli altarja, ali kako drugače za Brežičane po potresu bridko obiskane.

Nabrane milodare naj mč. gg. dekani nemudoma, vsaj do konca februarja t. l., pošljejo kn. šk.

konzistoriju, ki bo skrbel, da pridejo z mojim prispevkom in z darovi stolnega kapitlja in častite duhovščine mariborske vred v prave roke. O mojem klicu in o klicanih veljaj, kar pravi vhod svete maše na prvo postno nedeljo: Invocabit me et ego exaudiam eum. Klical me bo in jaz ga bom uslišal.

Date et dabitur vobis! Dajte in se vam bo dalo! Dobro, natlačeno in potreseno in zvrhano mero vam bodo dali v vaše naročje. S kakršno mero namreč boste merili, s tako se vam bo odmerjalo. (Luk. 6, 38).“

Prepričani smo, da bo ta oklic našel po celi škofiji globok odmev in da se bo tudi tokrat, kakor drugokrat, odprlo neštevilno rok in darovalo za svoje nesrečne brate. Štajerski Slovenci ob vsaki priložnosti pokažejo, da imajo dobro in blago srce, zato bodo v tem slučaju, ko se gre za domačine, še bolj tekmovali v plemeniti darežljivosti.

Cesarjevi dvorjani.

Vse, kar se godi na cesarskem dvoru, zanima kajpada tembolj državljane, čimbolj so njih čustva in srca združena z mišljenjem, delovanjem in usodo visoke cesarjeve osebe. Za to nas tudi zanimajo vse osebe, ki se nahajajo v najbližji okolici cesarjevi in cesaričini v tem oziru so se izvršile zopet nekatere spremembe.

Prvi najvišji dvorni mojster knez Montenuovo, ki je dolgo vrsto let zvesto služil pokojnemu cesarju, je zaprosil za pokoj. Cesar mu ga je dovolil in na njegovo mesto imenoval princea Hohenlohe. Tudi ravnatelj dvorne pisarne baron Sisl je odstopil, na njegovo mesto je imenovan za voditelja pisarne vič. Polzer. Istotako je odstopil najvišji komornik Lanckoronski, na njegovo mesto je prišel doseđanji drugi dvorni mojster grof Berthold.

Grof Berthold, bivši zunanji minister, nam je znan. Ko je bil kot ritmojster na soški fronti, je spoznal krasne vrline našega slovenskega ljudstva ter ga začel visoko čislati. Priučil se je tudi slovenskemu jeziku ter si s svojimi slovenskimi znanci še sedaj slovenski dopisuje. Po mišljenju je grof Berthold katoliški Ceh. Tudi princ Hohenlohe nam je znan kot bivši tržaški namestnik. V Trstu je spoznal važnost

slovenskega življa ob morju ter mu nikjer ni delal krivice. Ker je dobro poznal Italijane, je moral, še predno je vojska z Italijo izbruhnila, iz Trsta Upalo se je, da bodo Italijani potolaženi in ostali mirni.

Novi voditelj dvorne pisarne Polzer je bil cesarjev učitelj za državnopravno znanost. Mož je odlično katoliškega mišljenja, politično na vse strani pravičnega naziranja in visoko izobražen.

† Veliki admiral Haus.

V Puli je v četrtek, dne 8. februarja, po noči za pljučnico umrl veliki admiral Anton Haus, poveljnik avstrijske vojne mornarice. Haus je bil rojen dne 13. junija 1851 v slovenskem trgu Tolminu na Goriškem. dosegel je torej starost 66 let. V našo vojno mornarico je vstopil leta 1869. Ker so se kmalu spoznale in priznale njegove izredne sposobnosti, se je primerno naglo povzpnil od službe do službe. Leta 1905 je bil imenovan za konteradmirala, 1. 1910 za podadmirala, leta 1912 je po odstopu admiral grofa Montecuccoli postal poveljnik naše vojne mornarice in načelnik mornariškega odseka v vojnem ministertvu. Še istega leta je postal admiral, 1. maja 1916 pa veliki admiral.

Veliki admiral Haus spada med najslovitejše poveljnike slavne avstrijske mornarice. Ze izza mornariških manevrov je bilo znano, kako velik poveljniški talent je Haus. Navadno so mu dodelili manjši in slabejši oddelki brodovja, a Haus je vedno ostal zmagovalac. V svetovni vojski se je Hausova sposobnost pokazala v vsem sijaju. Haus je bil pri mostvu in častnikih izredno priljubljen. Bil je sicer strog, a vedno ljubeznjiv in šaljiv. Najrajši je bil v družbi mladine, med katero se je čutil mladega in preronega.

Veliki admiral Haus je govoril izredno mnogo jezikov: nemški, francoski, angleški, italijanski, portugalski, španski, madžarski, slovenski, hrvaški in druge slovanske jezike.

Uspešni napad naše vojne mornarice na laško obal ob Binkoštih leta 1915 je njegovo delo. Njegovi načrti so bili drzni, dobro premišljeni, globoko zasnovani in zato so se navadno tudi dobro izvršili. Skoda, da se ta veliki mož ne more več udeleževati po-

LISTEK.

Vojni spomini.

(Napisal Hanns Holen.)

(Dalje.)

Debelušast poročnik stopi k meni z vprašanjem, bi li ne zamenjal kozaka za njegovega konja. Kar zarajal sem pri tej nepričakovani ponudbi, posebno ker je bil poročnikov konj lepo okroglo reje in prav napredno-bistrega pogleda.

Mustačasti huzar zajaše tega dozdevnega kozaka, mu zadere ostre ostroge v trebuh in mrše jo je bralo v galop, kot se gotovo nikoli v življenju. Obradil ga je zvedavo na desno in levo, konj je tekal in stopal, kamorkoli je jezdec nategnil vajeti.

Poročnik je zadovoljno kimal in ga za huzarjem poskusil sam. O štaljivosti in drugih njegovih muhah sem po cigansko molčal. Saj je poročnik sam zahrepenel po stepno-zlahtnem Rusu, zakaj bi si jaz pljuval v lastno skledo s kramo konjskih hrib in napak. Že pri poročnikovem stopu na konja sem presodil, da gospod ni jezdec prve vrste. Nategnil je vajeti in požgalkal žival z ostrogami. Mrše je jezno vrisnilo, brenilo z zadnjimi nogami in jezdec je frknil v mogočnem kolobarju na tla.

Konj je takoj postal in pogledal zaničljivo na gotovo prvo žrtev, katere se je z jedno brco tako lahko razbremenil. Poročnik je pobral svojega rojstva po tleh raztrošene ude in menil:

„Kozak je le kozak. Vrag jezdi tako divje brcajočo žival!“

Huzar je še prigovarjal v izmenjavo, a gospod poročnik je plaho odkimal, da so mu cele kosti le ljubše nego kozasko-konjska latorika. Bog pač ni dopustil, da bi njegov služabnik po mešetarso goljufal. Kramp je ostal meni še v nadaljno jezo in pokoro. Skobacal sem v sedlo in pognal proti Lvovu.

Pot v Lvov na karti ni bila na dolgo zaznamovana, a sem guncal, postajal in se jezil dokaj časa, predno sem ugledal mesto. Pri vseh svetih sem se zaklinjal, da si kupim goljatske ostroge, s katerimi si bom hladil jezo nad živalsko trmo z njeno krvjo. Še pred mestom sem srečal poznatega ritmojstra, ki mi je pravil, da se zbira moj polk nekoliko venkaj iz mesta, v selu Sokolniki.

V mesto sem se priklatil tako po stranskih ulicah in vprašal policaja, bi li ne znal za kak hlev, kjer bi lahko privezal konja? Postavni mož je lastnoročno pokazal prostorno stanjo, ki je bila prazna. Razsedlal sem, položil ničvrednemu krampu krme in mahnil po mestu, da si preskrbim vsaj najpotrebnejše reči.

Lvov je lepo, snažno in po naše prijazno mesto. Tistih galsko običajnih, umazano smrdečih, čifutskih kurnikov nisem videl nikjer. Oni prvi večer nisem imel mnogo časa za šetalno-zvedave sprehode. Zavil sem v prodajalno, da si zavarujem telo proti nebesnim silam. Kupil sem več tega z ostrogami v red in spravil v ročni kovček.

Sedaj sem pa bil spet gospod, ponosno stopajoč proti hlevu, da pogledam h konju in pritrdim na sedlo kovček.

Pred vrati me je že čakal visokozrasel, bledičasto suholjav mož, ki je močno šeparil na levo nogo. Grdo me je pogledal in mi zasadi v ubrani nemščini vprašanje:

„Je-li vaš konj v mojem hlevu?“

Pritrdil sem mu odločno; tega bledušastega šepaka se pač nisem ustrašil.

Možaka je ponižala moja zadrezasta osornost, predstavil se mi je kot inženjer. Tako pač tako, tudi jaz sem povedal, kdo in kaj da sem, kam sem namenjen in kako prosjačim na pobegu okrog.

Po teh besedah je ubral mož osorno razorane gube svojega obraza v sožalne brazde in me povabil v svoj stan, k staršem. Sledil sem mu kaj rad. Od inženjerjevih staršev in sestre sem bil nad vse ljubeznjivo sprejet. Vsa čast Poljakom! Gostoljubnosti jim je Stvarnik odmeril kar na cente. Sepasti inženjer je bil samec, živeč v ljubkem krogu staršev in sestre. Oče je bil penzioniran general in se je kaj rad zanimal za mojo povest o prvi bitki s celo pripravo pobega do Lvova.

Gospici Daruški so pri tem razkladanju zasvetikale solze v očeh. Otročje pomilovalno me je pogledalo, dobrohotno meneč: Kar pri njih naj bi ostal. Ona bi me nikoli ne pustila tako samega tavati po svetu.

Večerjal sem v tej presrečni družini, kjer so mi ponudili tudi prenočišče. A nekaj me je grabilo za srce, me vleklo venkaj v temno noč; samo da bi že vendar enkrat bil konec temu beračenju, temu klativiteštvu brez cilja! Da bi le našel svoj polk! Težko sem se ločil od teh ljudi, ki mi jih je naklonila v nekaj urah zgodba moje vojne usode.